

Metodika monitoringu mechorostů teplomilných trávníků a skalních stepí

Autoři: Táňa Štechová, Eva Holá, Julie Jandová, Eliška Vicherová

1. Charakteristika lokality

Ke každé lokalitě (okolí nalezených mikropopulací) bude jednoduše popsáno:

- Název lokality
- Autor (v případě více autorů všichni autoři!) a datum monitoringu
- Popis lokalizace lokality – doporučeno doplnit ortofotomapou se zákresem lokality
- Přesný zakres lokality – tj. přesně zakreslit prozkoumanou část
- Nadmořská výška – vhodnější odečítat z mapy, GPS není vždy dobře kalibrovaná
- Charakter terénu
- Typ vegetace (např. podle Katalogu biotopů ČR)
- Prováděný management

2. Lokalizace jednotlivých mikropopulací a fixace trvalých ploch

Místo nálezu mikropopulace, jež bude následně sloužit k trvalému monitoringu druhu na lokalitě, bude zaměřeno přístrojem GPS (souřadnice ve formátu WGS 84: ss°mm'vv" N; ss°mm'vv" E).

Přesnou polohu mikropopulací je nutné vztáhnout ke 2-3 výrazným bodům v terénu (strom, skalka, kámen), umožňuje-li to terén, je možné zatlouct do země kovové geodetické kolíky. Vše je vhodné zakreslit do jednoduchého schématu.

Fixaci trvalé plochy (o velikosti 0,5 × 0,5) je vždy nutné pečlivě popsat a vyfotit, příp. je vhodné nakreslit jednoduché schéma fixace!

Bude odhadnuta velikost celé populace a do mapy zakresleno území, kde byl druh hledán a v jakých částech byl nalezen.

3. Charakteristika mikrolokality

Pro každou mikrolokalitu budou zaznamenány tyto parametry:

- orientace plochy ke světovým stranám
- přibližný sklon plochy
- odhadnuté zastínění (osluněná/částečně zastíněná/značně zastíněná plocha)
- fytocenologický snímek o velikosti 2×2 m, zvláštní důraz bude kladen na odkad pokryvnosti bylinného, keřového a stromového patra (vše zaznamenáno v procentech)
- přítomnost a podíl invazních/expanzních druhů
- typ mikrostanoviště (skalní teráska/obnažená půda apod.)

- velikost plochy, na které druh roste a kam ještě případně může expandovat
- doprovodné druhy – zaznamenat druhy, které rostou do 20 cm od místa výskytu monitorovaného druhu

4. Charakteristika mikropopulací

Velikost mikropopulace – v případě malých mikropopulací bude přesně změřena plocha v cm², příp. spočítán počet lodyžek/stélek. U větších mikropopulací bude velikost odhadnuta.

Vitalita mikropopulace – bude zaznamenána plodnost druhu a spočítáno (odhadnuto) množství sporofytů. (Odhad může být v měřítku desítky/stovky tobolek). V případě poškození mikropopulace bude změřena (odhadnuta) plocha poškození a zaznamenána pravděpodobná příčina.

5. Charakteristika populace na lokalitě

Po prohlédnutí lokality bude odhadnuta velikost, vitalita a vývoj celé populace.

Velikost populace – celková velikost populace (tedy součet velikosti všech mikropopulací nalezených na lokalitě). V závislosti na velikosti populace bude odhad proveden v cm² či m².

Vitalita populace – bude odhadnuto, jaká část populace je v dobrém zdravotním stavu, či byla nějak poškozena. Odhad bude proveden v %. V případě poškození populace bude odhadnuta pravděpodobná příčina.

Trend vývoje populace - doporučuje se hodnotit 3 škálovou stupnicí (**stoupající** - populace není poškozená a došlo k jejímu zvětšení, případně i tvorbě sporofytů, **stabilní** - vitalita ani plocha populace oproti předchozí návštěvě nezměněna, populace může a nemusí být plodná, **klesající** - populace je poškozena, příp. bylo zaznamenáno zmenšení populace, příp. výrazný úbytek sporofytů). Pokud je to možné, budou odhadnuty pozitivní/negativní vlivy, jež ovlivňují trend vývoje populace.

6. Stav lokality

Mapovatel odhadne, zda je stav lokality pro zachování či případné šíření populace monitorovaného druhu **vhodný** či **nevyhovující**. V případě nevyhovujícího stavu bude upozorněno na příčiny stojící za tímto stavem a navrhnout vhodný management.

7. Fotodokumentace

Vždy je nutné pořídit kvalitní fotodokumentaci, která bude zachycovat charakter stanoviště/lokality a dále pak charakter mikrolokality a její výrazné prvky v okolí (může pomoci při následujícím dohledávání mikrolokality).

8. Termíny návštěv lokality

Roční období individuální pro daný druh, podobně frekvence návštěv. Pro většinu stepních druhů jsou vhodnější návštěvy v jarních měsících. Obecně lze doporučit lokality monitorovat v 3 – 6 letých intervalech.

9. Formulář pro ukládání dat

Všechny důležité informace zjištěné při monitoringu budou zadány do nálezové databáze ochrany přírody (NDOP).

**Příloha 1. Seznam druhů monitorovaných podle metodiky k monitoringu mechorostů
teplomilných trávníků a skalních stepí**

Enthostodon pulchellus

Funaria muhlenbergii

Hilpertia velenovskyi

Mannia triandra

Oxymitra incrassata

Philonotis capillaris

Pottiopsis caespitosa

Pterygoneurum lamellatum

Pyramidula tetragona

Riccia papillosa

Targionia hypophylla

Tortula inermis